

Konkluzje Rady z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie wielojęzyczności oraz rozwijania kompetencji językowych

(2014/C 183/06)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

UWZGLĘDNIAJĄC:

- artykuły 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- konkluzje Rady Europejskiej z posiedzenia w Barcelonie w dniach 15–16 marca 2002 r., w których to konkluzjach apelowano o działania „na rzecz podniesienia poziomu umiejętności podstawowych, w szczególności poprzez nauczanie od bardzo wczesnego wieku co najmniej dwóch języków obcych”, oraz o ustanowienie wskaźnika kompetencji językowych ⁽¹⁾,
- konkluzje Rady z dnia 19 maja 2006 r., w których określono zasady mające rządzić europejskim wskaźnikiem kompetencji językowych ⁽²⁾,
- konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”), w których to konkluzjach zwrócono uwagę, jak ważne jest doskonalenie kompetencji językowych ⁽³⁾,
- konkluzje Rady z 28–29 listopada 2011 r. w sprawie kompetencji językowych pozwalających zwiększać mobilność, w których to konkluzjach zwrócono uwagę na znaczenie dobrej znajomości języków obcych jako kompetencji kluczowej niezbędnej do radzenia sobie we współczesnym świecie oraz do funkcjonowania na rynku pracy ⁽⁴⁾,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program „Erasmus+”, w którym za jeden z celów uznano doskonalenie nauczania i uczenia się języków ⁽⁵⁾,

A W SZCZEGÓLNOŚCI:

- konkluzje Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie wielojęzyczności, w których to konkluzjach zaapelowano do państw członkowskich o zacieśnienie europejskiej współpracy nad wielojęzycznością oraz o podjęcie stosownych działań w celu skutecznego nauczania języków ⁽⁶⁾,
- rezolucję Rady z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz wielojęzyczności, w której to rezolucji zwrócono się do państw członkowskich, by promowały wielojęzyczność w celu wspierania konkurencyjności, mobilności i zatrudnialności oraz jako sposób zacieśniania dialogu międzykulturowego ⁽⁷⁾,

UZNAJĄC, ŻE:

1. Różnorodność językowa to jeden z zasadniczych elementów kultury europejskiej i dialogu międzykulturowego, a umiejętność porozumiewania się w języku innym niż język ojczysty ma status jednej z kompetencji kluczowych, do której nabycia obywatele powinni dążyć ⁽⁸⁾.
2. Krajobraz językowy UE jest złożony i zróżnicowany: na uczenie się i nauczanie języków wpływają czynniki krajowe, a ustawodawstwo i praktyka ich dotyczące są znacznie odmienne.
3. Kompetencje językowe sprzyjają mobilności, szansom na zatrudnienie oraz rozwojowi osobistemu obywateli UE, zwłaszcza młodych ludzi – zgodnie z celami strategii „Europa 2020” na rzecz wzrostu i zatrudnienia.
4. Poziom umiejętności językowych wielu młodych ludzi w Europie mógłby wzrosnąć, ale mimo pewnych postępów odnotowywanych w ostatnich dekadach dostęp do uczenia się języków wciąż znacznie się różni zależnie od państwa.
5. Nauka języków klasycznych, takich jak łacina i greka – jako że są źródłem wielu języków nowożytnych – może być pomocą w uczeniu się języków, może też sprzyjać trwałości naszego wspólnego dziedzictwa,

⁽¹⁾ SN 100/1/02 REV 1, s. 19, pkt 44 tiret drugie.

⁽²⁾ Dz.U. C 172 z 25.7.2006, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 27.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 140 z 6.6.2008, s. 14.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 320 z 16.12.2008, s. 1.

⁽⁸⁾ Zob. zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10).

ZGADZA SIĘ, ŻE:

1. UE i państwa członkowskie powinny ocenić postępy w rozwijaniu kompetencji językowych, a każdy kraj powinien przyczynić się do tych postępów zgodnie z kontekstem krajowym i sytuacją krajową.
2. Ocena kompetencji językowych może pomóc promować wielojęzyczność oraz skuteczne nauczanie i uczenie się języków w szkole.
3. Taka ocena może zostać przeprowadzona na podstawie wskazówek zamieszczonych w załączniku do niniejszych konkluzji; powinna ona objąć wszystkie cztery umiejętności językowe: czytanie, pisanie, rozumienie ze słuchu i mówienie.
4. Ocena może:
 - (i) zostać zorganizowana na szczeblu UE;
 - (ii) uwzględniać dane krajowe – w miarę ich dostępności i zgodnie z sytuacją krajową;
 - (iii) zostać zorganizowana przy wsparciu grupy złożonej z ekspertów z państw członkowskich i we współpracy ze stałą grupą ds. wskaźników i benchmarków, tak by zagwarantować jak największą porównywalność;
 - (iv) zostać sfinansowana z programu Erasmus+, zgodnie ze stosownymi przepisami rozporządzenia (UE) nr 1288/2013⁽¹⁾ i z roczną procedurą budżetową;
 - (v) wymagać niedużych zasobów ze strony szkół oraz działań sprawozdawczych ze strony państw członkowskich,

Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY STOSOWNIE DO SYTUACJI KRAJOWEJ:

1. Przyjęły i doskonalily środki mające promować wielojęzyczność oraz podnosić jakość i skuteczność uczenia się i nauczania języków, w tym poprzez nauczanie od wczesnego wieku co najmniej dwóch języków poza głównym językiem / głównymi językami nauczania oraz poprzez badanie potencjału nowatorskich podejść do rozwijania kompetencji językowych.
2. Dołożyły starań, by opracować stosowne metody oceniania biegłości językowej – zgodnie z załącznikiem do niniejszych konkluzji.
3. Opracowały środki pomagające dzieciom i dorosłym ze środowisk migracyjnych uczyć się języka/języków państwa przyjmującego.
4. Wykorzystały potencjał programu Erasmus+ oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, aby zrealizować te cele.
5. Szerzej korzystały z europejskich narzędzi i inicjatyw z zakresu przejrzystości mających wspierać i promować uczenie się języków, takich jak europejski system opisu kształcenia językowego, Europass, europejskie portfolio językowe oraz europejski znak językowy,

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY PRZY WSPARCIU KOMISJI:

1. Dzielily się doświadczeniami i sprawdzonymi rozwiązaniami – za pomocą otwartej metody koordynacji – po to by zwiększać skuteczność i jakość uczenia się i nauczania języków.
2. Uznały rolę, którą w uczeniu się języków może odegrać uczenie się pozaformalne i nieformalne, i zbadały, w jaki sposób uznawać i walidować kompetencje językowe taką metodą nabywane – zgodnie z zaleceniem Rady z 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽²⁾.
3. Zbadały, w jaki sposób zwiększyć atrakcyjność uczenia się języków i zapewnić większe zaangażowanie w tę naukę – w tym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych i otwartych zasobów edukacyjnych – po to by zredukować liczbę osób uczących się, które porzucają naukę języków przed osiągnięciem odpowiedniego poziomu biegłości,

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

⁽²⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

1. Zbadała wykonalność oceny kompetencji językowych w państwach członkowskich, w tym z użyciem danych krajowych, o ile są one dostępne, z pomocą grupy złożonej z ekspertów z państw członkowskich i we współpracy ze stałą grupą ds. wskaźników i benchmarków.
2. Wraz z państwami członkowskimi i z Eurostatem zbadała w ramach europejskiego systemu statystycznego – z zamiarem uzyskania większej porównywalności – w jaki sposób można uzupełnić istniejące unijne dane o liczbie uczniów szkół średnich, którzy uczą się trzeciego języka ⁽¹⁾ – zgodnie z założeniami barcelońskimi i z ramami „ET 2020”.
3. Kontynuowała i zacieśniała współpracę z innymi organizacjami podejmującymi działania w tej dziedzinie, np. z Radą Europy i jej Europejskim Centrum Języków Nowożytnych.

—

⁽¹⁾ Trzecim językiem może być jakikolwiek nowożytny język nauczany w szkole. Ponadto państwa członkowskie mogą podać odsetek uczniów, dla których trzecim językiem są łacina lub greka. Można także zebrać dane m.in. o liczbie nauczanych języków i o tym, czy nauka jest obowiązkowa czy dobrowolna.

ZAŁĄCZNIK

Ocena kompetencji językowych

Ocena kompetencji językowych opiera się na tym, co następuje:

Odsetek uczniów w wieku 15 lub – stosownie do sytuacji krajowej – 14, lub 16 lat ⁽¹⁾ reprezentujących poziom *samodzielnego użytkownika* w drugim języku, którego się uczą ⁽²⁾.

Termin *samodzielny użytkownik* odpowiada co najmniej poziomowi B1 zdefiniowanemu w europejskim systemie opisu kształcenia językowego w dziedzinie kompetencji językowych (CEFR) ⁽³⁾.

Dane można zgromadzić za pomocą ogólnounijnego badania oceniającego biegłość w drugim języku / drugich językach systemów edukacyjnych i zaprezentować w sposób gwarantujący jak największą porównywalność. Zamiast tego można skorzystać z danych krajowych, o ile są spójne z CEFR.

Wyniki krajowe przedstawia się w formie łącznej w postaci zwykłej średniej czterech komponentów: czytania, pisania, rozumienia ze słuchu i mówienia. Ogólny wynik jest średnią ważoną tych wyników krajowych z uwzględnieniem liczby ludności danego kraju.

⁽¹⁾ Zapewniona zostanie maksymalna porównywalność danych.

⁽²⁾ Za pierwszy język / pierwsze języki uznawany jest / uznawane są główny język / główne języki nauczania, natomiast za drugi język, którego uczniowie się uczą, uznawany jest ten spośród dodatkowych języków, który nauczany jest najpowszechniej. Każde państwo członkowskie określa języki, które w tym przypadku należy uznać za języki pierwszy i drugi.
Za drugi język można uznać tylko urzędowy język UE.

⁽³⁾ B1 (samodzielny użytkownik) jest definiowany w następujący sposób:

Rozumie główne elementy jasnych, standardowych wypowiedzi o znanych mu sprawach typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi poradzić sobie w większości sytuacji mogących spotkać go podczas podróży po rejonie, w którym mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi na tematy, które są mu znane bądź go interesują. Potrafi opisać doświadczenia, zdarzenia, marzenia, nadzieje i zamierzenia oraz krótko uzasadnić lub wyjaśnić swoje opinie i plany.